

การประเมินหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐาน ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว
แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model)

AN EVALUATION OF THE BASIC SEWING TRAINING CURRICULUM AT B4LAO TRAINING CENTER,
SAVANNAKHET PROVINCE, LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC, USING THE CIPP MODEL

สิรินุช สุริยะคำ^{1,*} สุวิสาห์ จรัสกมลพงษ์² และ พิจิตรา ธงพานิช¹

Sirinuch Suriyakham^{1,*}, Suwisa Jarutkamolpong² and Pichitra Thongpanit¹

¹สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม นครพนม 48000

²สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม นครพนม 48000

¹Program in Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education,
Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom, 48000, Thailand

²Program in Computer Education Program, Faculty of Education,
Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom, 48000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: sirinuch.nan@gmail.com

รับบทความ 13 ธันวาคม 2567 แก้ไขบทความ 15 มกราคม 2568 ตอบรับบทความ 27 มกราคม 2568 เผยแพร่บทความ มกราคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐาน ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว แขวงสะหวันนะเขต โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ดังนี้ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร 2 คน ครูผู้สอนวิชาชีพตัดเย็บ 1 คน คณะกรรมการมูลนิธิ 1 คน ผู้เรียนที่กำลังศึกษา 5 คน และศิษย์เก่า 33 คน รวมทั้งสิ้น 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) บริบท หลักสูตรส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่ใช้ได้จริง รองรับตลาดแรงงานและชุมชน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 2) ปัจจัยนำเข้า ครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญ ผู้เรียนตั้งใจพัฒนาทักษะจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 3) กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ครบทุกด้าน มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับผู้เรียน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และ 4) ผลผลิต ผู้เรียนและศิษย์เก่ามีพัฒนาการด้านทักษะและคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถนำไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร, วิชาชีพ, รูปแบบประเมินแบบชิปปี้

ABSTRACT

The purposes of this research were to evaluate the Basic Sewing Vocational Curriculum at the B4Lao Training Center in Savannakhet Province through the CIPP Model, comprising context, input, process and product. The research sample consisted of 42 participants, including two administrators, one sewing instructor, one foundation committee member, five current students, and 33 alumni. The data collection tools included structured interviews and a set of questionnaires. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis.

The research results revealed that: 1) Context: The developed curriculum promoted practical skill development aligned with labor market and community needs and was rated overall at a high level of appropriateness, with a mean score of 4.33; 2) Input: Instructors demonstrated expertise, while students showed commitment to skill enhancement and effective resource management, which was rated overall at a high level of appropriateness, with a mean score of 3.95; 3) Process: The developed curriculum supported learning management in all aspects characterized by flexibility and alignment with students' needs and was rated overall at a high level of appropriateness, with a mean score of 4.31; and 4) Product: Students and alumni showed significant improvement in sewing skills and personal development, enabling them to pursue their careers effectively, with an overall appropriateness rated at a high level, with a mean score of 3.83.

Keywords: Curriculum Evaluation, the Basic Sewing Vocational Curriculum, CIPP Model

บทนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้กำหนดวิสัยทัศน์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจนถึงปี ค.ศ. 2030 ไว้ว่า ให้พลเมืองลาวทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน ให้ทุกคนมีการพัฒนาเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความรู้ความสามารถ เป็นมืออาชีพ เพื่อพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า สามารถเชื่อมโยงกับนานาประเทศได้ และยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดจนถึงปี ค.ศ. 2025 โดยเน้นและเห็นความสำคัญในการทำงาน ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ปรับปรุงคุณภาพด้านการเรียนการสอนของสามัญศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน 2) ปรับปรุงคุณภาพบุคลากรครูโดยการสร้างและยกระดับ 3) สร้างและพัฒนากำลังแรงงานเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการการขยายตัวของเศรษฐกิจและสังคม 4) ปรับปรุงด้านบริหารและคุ้มครองการศึกษาโดยพัฒนาความสามารถของผู้บริหารศึกษาและกักในแต่ละชั้น และ 5) ปรับปรุง พัฒนากีฬาต่าง ๆ ให้พลเมืองลาวมีสุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ (กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา, 2515, หน้า 9–10) และได้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกระดับชั้นเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของโลก โดยเฉพาะหลักสูตรของอาชีวศึกษามุ่งเน้นในเรื่องฝีมือแรงงาน ได้แก่ ช่างไฟฟ้า ช่างซ่อมรถยนต์ ช่างตัดเย็บ ช่างก่อสร้าง ช่างจักรกล และอื่น ๆ (กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา, 2016, หน้า 3) รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้กำหนดทิศทางและหน้าที่รวมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ครั้งที่ 9 สรุปได้ว่า ทางรัฐบาลพยายามพัฒนากำลังฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพ พัฒนาคนให้มีความรู้และความสามารถในการหลาย ๆ วิชาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญเพื่อประกอบส่วนในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยปรับปรุงหลักสูตรและสร้างโอกาสให้เข้าเรียนอาชีวศึกษา การตัดสินใจในการพัฒนาประเทศสร้างกำลังแรงงานให้มีฝีมือ มีระเบียบวินัย ขยันและอดทน พัฒนาผู้ประกอบการ สร้างนักวิชาการและผู้ที่ชำนาญงานสร้างความเข้มแข็งให้แก่พนักงานในองค์กรของรัฐบาล วิสาหกิจ และผู้ประกอบการ และยกระดับความสามารถในการแข่งขันกับภาคพื้นและสากล การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด (กระทรวงแผนงานและการลงทุน, 2021, หน้า 11–14) ดังนั้น การมุ่งเน้นพัฒนาระบบอาชีวศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสร้างคนให้มีความหลากหลายทางด้านระดับความรู้ ทักษะความสามารถและหลายสาขาวิชาชีพ สร้างผู้ที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้มีความสามารถสนับสนุนในการพัฒนาและสร้างประเทศชาติ สามารถและดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด ควบคู่กันนั้นต้องมีการพัฒนาและคุ้มครองศูนย์บริการทางเทคนิค เพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญในแต่ละอาชีพ และสามารถตอบสนองต่อการพัฒนาของประเทศในแต่ละระยะได้ ซึ่งในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการศึกษาที่เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคลากรของประเทศ ที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนทุกระดับชั้น ให้มีคุณลักษณะและทักษะในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา, 2016) การศึกษาของลาวได้มีจุดพิเศษที่เป็นลักษณะเฉพาะของลาวที่เรียกว่า ลักษณะของการศึกษา 3 ลักษณะ และ 5 หลักมูลการศึกษา โดยเน้นถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สร้างคนรุ่นใหม่ให้พัฒนารอบด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ ใน 5 หลักมูลการศึกษา ประกอบด้วย 1) ปัญญาศึกษา 2) คุณสมบัติศึกษา 3) แรงงานศึกษา 4) พลศึกษา และ 5) ศิลปศึกษา โดยเฉพาะแรงงานศึกษา เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ มีการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีความรู้วิชาเฉพาะวิชาชีพพื้นฐาน นำไปแก้ปัญหาท้องถิ่นที่เป็นอาชีพมาจากเชื้อสายของครอบครัวหรือท้องถิ่น มีทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพดิน ความสำเร็จและความสามารถของตนเอง มีทักษะในการสื่อสาร

ทักษะในการทำงาน การจัดการ การแก้ปัญหาทำงานเป็นทีม มีทัศนคติสร้างสรรค์ในการนำใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เข้าสู่แรงงานเพื่อพัฒนาอาชีพและปรับปรุงคุณภาพชีวิต มีคุณสมบัติ ทักษะและค่านิยมที่ดีต่อการออกแรงงาน มีความขยัน ประหยัดและประกอบอาชีพที่สุจริต และรู้จักทำการผลิต นำใช้ และปกป้องรักษาผลผลิตที่ได้จากการประกอบอาชีพหรือออกแรงงาน เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา, 2013, หน้า 1-35)

การตัดเย็บเป็นภูมิปัญญาที่มีการถ่ายทอดความรู้ตั้งแต่โบราณจากรุ่นสู่รุ่น มีการออกแบบอย่างประณีต สะอาด สวยงาม และเหมาะสมกับโอกาสที่สวมใส่ เพื่อใช้สำหรับในการนุ่งห่มในชีวิตประจำวันทั้งชายและหญิง สามารถสวมใส่ตั้งแต่ เด็กเล็ก ๆ จนถึงผู้สูงอายุ ในการตัดเย็บมีการเย็บด้วยมือ และเครื่องจักรเย็บผ้า การตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นที่นิยมกันมาก โดยเฉพาะที่ สปป.ลาว ผู้หญิงทุกคนต้องนุ่งผ้าซิ่นเพราะเป็นวัฒนธรรมของชนชาติลาวที่มาตั้งแต่โบราณ ผู้หญิงจะรับผิดชอบด้านการผลิตเครื่องนุ่งห่มของครอบครัวที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ในการแต่งกายของผู้หญิงลาว มีการนุ่งผ้าซิ่นและสวมเสื้อผ้าวลาว ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การสวมใส่อยู่บ้าน ไปทำบุญที่วัด สวมใส่ไปงานต่าง ๆ ตามโอกาส นอกจากนี้ยังมีการนุ่งผ้าที่เป็น เครื่องแบบ เช่น เครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา เครื่องแบบในการทำงาน เป็นต้น ซึ่งจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันที่ต้องสวมใส่ สำหรับผ้าวลาวมีตั้งแต่ ผ้าฝ้าย ผ้าทอลวดลายต่าง ๆ จนถึงผ้าไหมลาวที่มีราคาแพง โดยผู้ที่สามารถตัดเย็บได้จะต้องมีความรู้ ทักษะความชำนาญในการตัดเย็บ ต้องได้รับการถ่ายทอดมาจากผู้ที่มีความรู้ทางด้านตัดเย็บหรือครูวิชาชีพตัดเย็บ จากการศึกษาชนชาติลาวเป็นผู้ที่มีฝีมือในการทอผ้า ตัดเย็บเป็นเลิศ เนื่องจากต้องมีการถวายนบธรรมการให้แก่อาณาจักรล้านช้างมานานหลายศตวรรษ ในปัจจุบันผ้าไหมลาวเป็นสินค้าและเอกลักษณ์ประจำชาติลาว ทักษะต่าง ๆ ในการทอผ้า ตัดเย็บ เสื้อผ้า จึงเป็นมรดกที่ถ่ายทอดไปจากคนรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง (ดวงเดือน บุนยะลง, ม.ป.ป., สัมภาษณ์ อ้างถึงใน วรณฉัตร เทวบุญย์, ม.ป.ป., หน้า 5-6) หลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บเป็นหลักสูตรที่ได้รับความนิยมในการเรียนของผู้เรียนโดยเฉพาะผู้หญิงลาว เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่จะสืบทอดและสานต่อวัฒนธรรมอันดงามนี้ไว้ ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนกับผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรง ในการตัดเย็บเสื้อผ้า หรือผู้ที่มีทักษะความรู้ ความสามารถในการตัดเย็บเสื้อผ้า สำหรับในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสำหรับหลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าอยู่หลายแห่งในทั่วประเทศที่ได้รับการรับรองและสังกัดกับกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคและวิชาชีพ โรงเรียน และ ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ แต่ละแห่งมีค่าเรียนที่ไม่แพงและมีทุนการศึกษาให้ผู้เรียนโดยตรง และได้การรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา แต่สำหรับร้านตัดเย็บเอกชนที่เป็นทำธุรกิจส่วนตัว จะมีค่าเรียนที่ค่อนข้างสูง ได้รับประกาศนียบัตรจากทางร้าน แต่ไม่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สำหรับแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีสถานศึกษาที่เรียนในหลักสูตรตัดเย็บที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา มีจำนวน 2 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคและวิชาชีพ แขวงสะหวันนะเขต เปิดหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บชั้นกลาง และศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว เปิดในระดับหลักสูตรวิชาชีพขั้นต้นหรือพื้นฐาน เป็นศูนย์ฝึกอบรมท้องถิ่นขนาดเล็ก สังกัดการศึกษานอกระบบที่ขึ้นตรงกับกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยอาชีวศึกษาในลาวได้จัดประเภทของสถานอาชีวศึกษามี 4 ประเภทดังนี้ 1) ศูนย์ฝึกอบรม 2) โรงเรียน 3) วิทยาลัย และ 4) สถาบัน (สภาแห่งชาติ, 2019, หน้า 6) ซึ่งศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว ได้จัดอยู่ในสถานอาชีวศึกษาประเภทที่ 1 เป็นสถานที่ฝึกอบรมรวมทั้งหน่วยแรงงาน ดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อสร้าง บำรุง และยกระดับทางด้านวิชาเฉพาะหรือวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง

หลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะในด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า โดยเน้นการพัฒนาทักษะทั้งในด้านความคิดสร้างสรรค์ การลงมือปฏิบัติ และสร้างทัศนคติที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอาชีพหรือสร้างรายได้ในอนาคต หลักสูตรนี้มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้สามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ตอบสนองของตลาดแรงงาน และสามารถตรงในการใช้ชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเอง การประเมินหลักสูตรมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจที่จะปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ทำให้ได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ ความจำเป็น ความต้องการของประชากรที่เป็นเป้าหมายผู้เรียนของหลักสูตร ได้ทราบถึงแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการของหลักสูตร ทราบผลการนำหลักสูตรไปใช้ และทราบเกี่ยวกับผลการใช้หลักสูตร (Oliva, 2009, p. 409 อ้างถึงใน วารินทร์ แก้วอุไร, 2564, หน้า 288-289) การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร รวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร (สุเทพ อ่วมเจริญ, 2555, หน้า 174) หรือการประเมินหลักสูตรเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนคุณภาพของการดำเนินการของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพในการตัดสินใจตามประเด็นต่าง ๆ ว่ามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ที่จะได้ข้อมูลและนำผลมาประเมินเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น (มารุต พัฒนา, 2558, หน้า 29) การประเมินหลักสูตรยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นใจว่าหลักสูตรที่จัดทำนั้นตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และตลาดแรงงาน รวมทั้งยังช่วยผู้บริหารและครูผู้สอนได้รับข้อมูลที่

จำเป็นสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในอนาคต ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ พิรัช บัญศิริ (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ความคิดเห็นต่อการประเมินในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก และจันทิมา มณีวัน (2566, หน้า 75-76) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินรายวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับ 2 วิชา: วัดกำลังไฟฟ้าตามรูปแบบของโรเบิร์ต แฮมมอนด์ พบว่า ผลการประเมินหลักสูตร โดยแยกตามความคิดของกลุ่มเป้าหมายแสดงออกตามลำดับ ดังนี้ ตามความเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักศึกษาโดยรวมทุกด้านมีความสอดคล้องในระดับดี และสรุปจากความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ใช้งาน และศิษย์เก่าโดยการสัมภาษณ์และสอบถาม สามารถสรุปได้ ดังนี้ มิติด้านการสอน: เนื้อหาของรายวิชา ความรู้ความสามารถ ทักษะของนักเรียน มีความเหมาะสมแล้ว แต่ควรเอาใจใส่ในพฤติกรรมของผู้เรียนในช่วงฝึกงาน เพื่อให้ผู้เรียนมีความกล้าหาญในการถามและตอบ การค้นคว้าหาความรู้ประสบการณ์ใหม่ในการฝึกงาน สำหรับมิติด้านการสอน: ครูผู้สอนต้องสร้างชุดการสอนสำหรับฝึกปฏิบัติ สร้างสื่อการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่มีการส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ควรมีการวัดและประเมินผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้หัวข้อใหม่ในการประเมินหลักสูตรได้มีนักวิชาการทางการศึกษาได้นำเสนอแนวคิดและวิธีการประเมินที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการ พิจิตรา ธงวานิช (2565, หน้า 226-227) ได้กล่าวว่า รูปแบบของการประเมินหลักสูตรแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) รูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จใหม่ ๆ 2) รูปแบบของการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังการใช้หลักสูตร โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม คือ 2.1) รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินว่าหลักสูตรมีคุณค่ามากน้อยอย่างไร พิจารณาจากจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) และรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ แฮมมอนด์ (Robert L. Hammond) 2.2) รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมายเป็นการประเมินที่เกิดขึ้นตามสภาพจริง ไม่เอาความคิดเห็นส่วนตัวมาประเมิน ได้แก่ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสคริเวน (Michael Scriven) 2.3) รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญมีส่วน ในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรโดยมีเกณฑ์ตัดสิน ได้แก่ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเตค (Robert E. Stake) และ 2.4) รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ เน้นการทำงานอย่างมีระบบทั้งในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอผลจากการวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีแนวทางในการตัดสินใจ ได้แก่ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวิส (Malcom Provus) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) และรูปแบบการประเมินหลักสูตรของดอริสโกว์ (Doris T. Gow) ซึ่งรูปแบบของการประเมินมีความแตกต่างกัน แต่สิ่งที่เหมือนกันนั้น คือ การมีเป้าหมายที่มุ่งที่ประสิทธิภาพของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพเปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยสะท้อนถึงคุณภาพของหลักสูตร รวมถึงสร้างความมั่นใจว่าหลักสูตรนั้นสามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์สูงสุด

ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีพอร์ลาว แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้เปิดทำการเปิดหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐานตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2560 แต่ยังคงขาดการประเมินหลักสูตรว่ามีความเหมาะสม สอดคล้องและบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรมากน้อยเพียงไร ในฐานะผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ดูแลทางด้านวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีพอร์ลาว มีความสนใจอยากจะทำนงานในความรับผิดชอบเกี่ยวกับด้านหลักสูตรและการสอน รวมทั้งอยากจะทำการศึกษาให้มีมาตรฐาน มีคุณภาพ บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร และในการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971, pp. 128-142 อ้างถึงใน วารรัตน์ แก้วอุไร, 2564, หน้า 309-310) เป็นรูปแบบที่เหมาะสม มีการทำงานเป็นระบบ ซึ่งเป็นกระบวนการบรรยาย หาข้อมูลและการให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางเลือก โดยประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินบริบท (Context) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินกระบวนการ (Process) และการประเมินผลผลิต (Product) ของหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐาน ซึ่งทางศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีพอร์ลาว มีความมุ่งหวังในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ แผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะพัฒนาฝีมือแรงงานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ให้มีความรู้ ทักษะความสามารถที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน เพื่อสร้างให้ผู้เรียนได้มีอาชีพและยกระดับความสามารถเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต รวมทั้งเพื่อตอบสนองต่อแรงงานของตลาดทั้งภาคพื้นและสากลอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐาน ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในด้านต่อไปนี้

1. บริบท
2. ปัจจัยนำเข้า
3. กระบวนการ
4. ผลผลิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณาและตัดสินใจว่าหลักสูตรได้ดำเนินการตามจุดประสงค์ที่ได้วางไว้หรือไม่ รวมทั้งเพื่อหาสภาพปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการตัดสินใจหรือเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องจุดหมายของหลักสูตร และมีคุณภาพ โดยการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP MODEL) มี 4 ด้าน ดังนี้

บริบท (Context) หมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของหลักสูตรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ จุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาวิชาของหลักสูตร วิสัยทัศน์ของอาชีวศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจและแผนงานของศูนย์ และความต้องการของชุมชน

ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการดำเนินงานหลักสูตร เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เป็นการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน คุณลักษณะของครูผู้สอน ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อการสอน สถานที่เรียนและงบประมาณ

กระบวนการ (Process) หมายถึง กระบวนการของการนำใช้หลักสูตรหรือการดำเนินงานเกี่ยวกับ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

ผลผลิต (Product) หมายถึง ผลที่เกิดจากการนำใช้หลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐาน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศิษย์เก่า

วิชาชีพตัดเย็บพื้นฐาน หมายถึง วิชาที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดเย็บในขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการตัดเย็บผ้าชิ้นสำเร็จรูป และเสื้อแบบต่าง ๆ เมื่อจบแล้วมีความรู้ความชำนาญสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตัดเย็บได้หรือต่อยอดในการเรียนระดับที่สูงขึ้นไปได้

ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว หมายถึง สถานศึกษาที่ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 52 หน่วยที่ 5 บ้านโพนสะอาด นครโกสอน พรหมวิหาร แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จดทะเบียนขึ้นกับแผนกการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา แขวงสะหวันนะเขต แต่เดิมมีชื่อว่า ศูนย์ฝึกอบรมภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์และวิชาชีพ ปีฟอร์ลาว ได้ทำการเปลี่ยนชื่อในปี พ.ศ. 2566

คณะผู้บริหาร หมายถึง คณะบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารและพิจารณาให้ความเห็นชอบ เสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ และผู้จัดการ

คณะกรรมการมูลนิธิ หมายถึง คณะบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานทำหน้าที่ในมูลนิธิร่วมมือส่งเสริมและพัฒนา (ADF) เป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร โดยเป็นผู้หาทุนสนับสนุนให้กับศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการหาทุนสนับสนุนด้านการศึกษา

ครูผู้สอนวิชาชีพตัดเย็บ หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่สอนวิชาชีพตัดเย็บ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2560-2567 ซึ่งครูผู้สอนได้ทำปฏิบัติการสอนมาแล้ว จำนวน 11 รุ่น

ผู้เรียนที่กำลังศึกษา หมายถึง บุคคลที่กำลังศึกษาวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐานในศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว ในปี พ.ศ. 2567 มีอายุระหว่าง 15-25 ปี

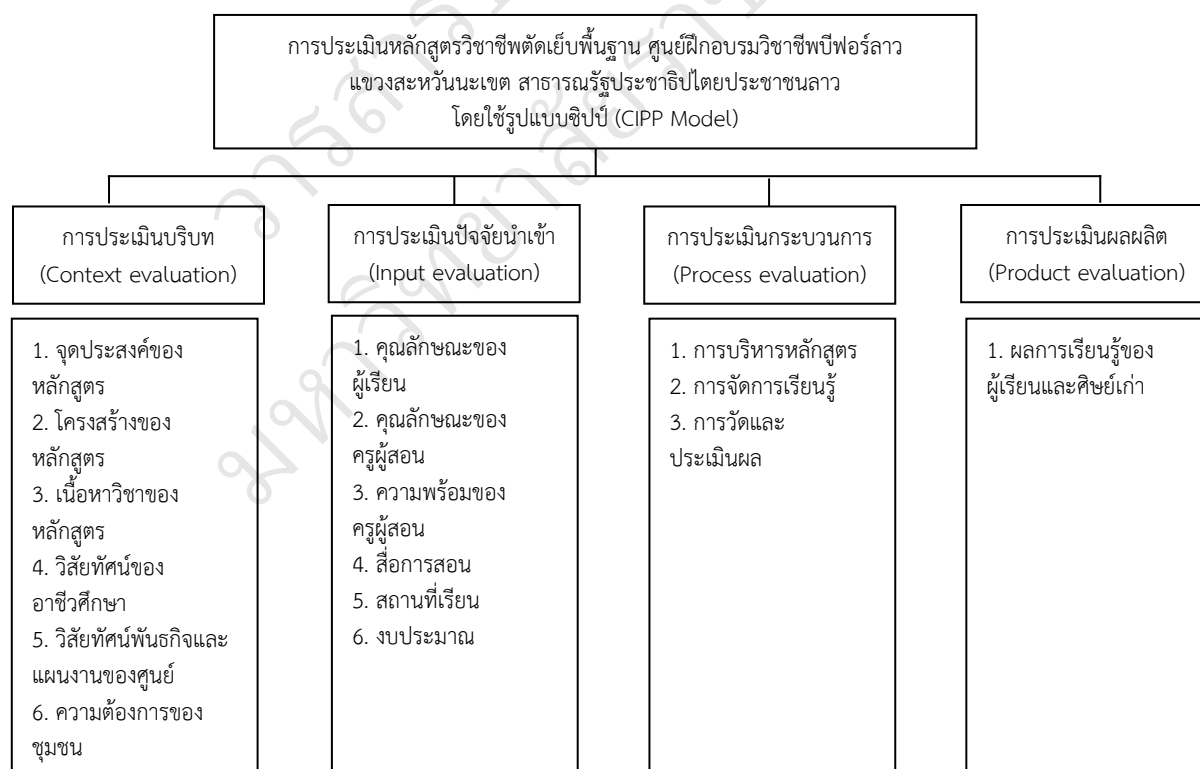
ศิษย์เก่า หมายถึง บุคคลผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐานของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2567

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ 1) เอกสาร 3 ลักษณะและ 5 หลักมูลการศึกษาของลาว เป็นกรอบสำคัญในการชี้แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรมที่เหมาะสมกับบริบทของลาว 2) วิสัยทัศน์ถึงปี 2030 ยุทธศาสตร์ถึงปี 2025 ของแผนพัฒนาแผนการศึกษาและกีฬา มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงาน 3) กฎหมายว่าด้วยอาชีวศึกษา ซึ่งสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาวิชาชีพอย่างครอบคลุมและยั่งยืน 4) แผนพัฒนาแผนการศึกษาและกีฬาระยะ 5 ปี กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา แขวงสะหวันนะเขต เป็นแนวทางในการส่งเสริมการศึกษาในระดับภูมิภาค ผู้วิจัยยังได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรของนักการศึกษาและนักวิชาการ เช่น Stufflebeam (1971) Good (1945) Taba (1962) มาร์ต พัฒนา (2558) วารินทร์ แก้วอุไร (2564) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2551) พิจิตรา ธวานิช (2565) โดยพบว่า ความหมายของการประเมินหลักสูตรมีความคล้ายคลึงกัน รวมทั้งจุดประสงค์ในการประเมินมีความสอดคล้องกัน โดยรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยเลือกใช้ คือ รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ของ Stufflebeam (1971) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นระบบและได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย มีการเก็บข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) โดยการประเมินหลักสูตรรูปแบบซิปป (CIPP Model) ช่วยสะท้อนถึงคุณภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร รวมทั้งให้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและตลาดแรงงาน การวิจัยนี้จึงมุ่งวิเคราะห์ถึงหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐานอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้มีความมั่นใจว่าหลักสูตรนี้จะสามารถตอบโจทย์ทั้งในด้านคุณภาพและความยั่งยืนในบริบทของสังคมลาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประเมินหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐาน ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้รูปแบบซิปป (CIPP Model) มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร จำนวน 2 คน คณะกรรมการมูลนิธิ จำนวน 3 คน ครูผู้สอนวิชาชีพ จำนวน 4 คน ผู้เรียนที่กำลังศึกษาวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐานในปี พ.ศ. 2567 จำนวน 8 คน และศิษย์เก่าที่จบหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐาน จำนวน 96 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 113 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครูผู้สอนวิชาชีพตัดเย็บ จำนวน 1 คน คณะกรรมการมูลนิธิ จำนวน 1 คน ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในปี พ.ศ. 2567 จำนวน 5 คน และศิษย์เก่า จำนวน 33 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 42 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ สำหรับคณะผู้บริหารและสำหรับครูผู้สอน โดยแบบสัมภาษณ์ทำการประเมิน 4 ด้าน ดังนี้ คือ 1) บริบท ประกอบด้วย จุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชาของหลักสูตร วิสัยทัศน์ของอาชีวศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจและแผนงานของศูนย์ฝึกอบรมและความต้องการของชุมชน 2) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้เรียน คุณลักษณะของครูผู้สอน ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อการสอน สถานที่และงบประมาณ 3) กระบวนการ ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล และ 4) ผลผลิต ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศิษย์เก่า และสำหรับแบบสอบถามมี จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ สำหรับคณะผู้บริหารและคณะกรรมการมูลนิธิ และสำหรับผู้เรียนที่กำลังศึกษาและศิษย์เก่า โดยแบบสอบถามที่ใช้สำหรับคณะผู้บริหารและคณะกรรมการมูลนิธิ ทำการประเมิน 4 ด้าน ดังนี้ คือ 1) บริบท ประกอบด้วย จุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชาของหลักสูตร วิสัยทัศน์ของอาชีวศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจและแผนงานของศูนย์ฝึกอบรมและความต้องการของชุมชน 2) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้เรียน คุณลักษณะของครูผู้สอน ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อการสอน สถานที่และงบประมาณ 3) กระบวนการ ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล และ 4) ผลผลิต ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศิษย์เก่า และแบบสอบถามสำหรับผู้เรียนที่กำลังศึกษาและศิษย์เก่า ทำการประเมิน 2 ด้าน ดังนี้ 1) กระบวนการ ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล และ 2) ผลผลิต ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและศิษย์เก่า สำหรับการหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสอบถาม นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ จำนวน 3 คน โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ โดยแบบสัมภาษณ์นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและสามารถนำไปใช้ได้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง และแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารและคณะกรรมการมูลนิธิ เท่ากับ 0.97 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับที่ 2 สำหรับผู้เรียนที่กำลังศึกษาและศิษย์เก่า เท่ากับ 0.92 แล้วนำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย ผู้วิจัยของหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง โดยการขอสัมภาษณ์ และทำการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบ google form และประสานงานผ่านช่องทางสื่อสารทาง Messenger และ WhatsApp เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยนำข้อมูลที่ได้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมาจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และสรุปแนวความคิดโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้รวบรวมจากแบบสอบถาม ดำเนินการตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอในรูปตารางและความเรียง

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ผลการประเมินหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐานโดยรวม

การประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
บริบท	4.33	0.59	มาก
ปัจจัยนำเข้า	3.95	0.62	มาก
กระบวนการ	4.31	0.67	มาก
ผลผลิต	3.83	0.69	มาก
รวม	4.11	0.64	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐาน มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 สามารถจำแนกตามด้าน ดังนี้

1. บริบทของหลักสูตร พบว่า จุดประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาทักษะที่นำไปใช้ได้จริง เน้นการใช้วัสดุในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจของชุมชน และเสริมสร้างความพร้อมในการทำงาน ทั้งด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติที่เหมาะสม โครงสร้างหลักสูตรครอบคลุมวิชาหลักและวิชาเสริมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็น แต่ควรปรับเวลาเรียนและเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนเพื่อลดความเหนื่อยล้าและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรออกแบบให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงาน โดยมีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ แต่ยังคงต้องปรับให้เหมาะสมกับระดับที่หลากหลายของผู้เรียน หลักสูตรนี้พัฒนาตามยุทธศาสตร์ของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาวและสอดคล้องกับนโยบายของอาชีวศึกษา ซึ่งผ่านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและการสำรวจตามความต้องการ โดยเน้นการสร้างทักษะเพื่อให้พึ่งพาตนเอง การปรับปรุงเนื้อหา การพัฒนาครูผู้สอน และการเพิ่มโอกาสในการฝึกปฏิบัติให้ตอบสนองต่อตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังมีแผนการขยายการให้บริการเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการฝึกอบรมในชุมชนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง มีความคิดเห็นโดยรวมว่าบริบทของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59

2. ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร พบว่า คุณลักษณะผู้เรียนมีความตั้งใจพัฒนาทักษะวิชาชีพตัดเย็บ ถึงแม้มีพื้นฐานที่แตกต่างกัน ครูผู้สอนมีความรู้ มีทักษะเชี่ยวชาญและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการเรียน แม้ห้องเรียนจะคับแคบและอุปกรณ์บางอย่างยังไม่เพียงพอ งบประมาณโดยรวมเพียงพอสำหรับการจัดหาสื่อการสอนและพัฒนาหลักสูตร แต่ได้รับผลกระทบจากภาวะเงินเฟ้อ ควรวางแผนการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีความคิดเห็นโดยรวมว่าปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62

3. กระบวนการของหลักสูตร พบว่า การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ครอบคลุมทั้งพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย แต่ยังคงขาดการวัดและประเมินผลที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อรองรับความหลากหลายของผู้เรียน ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถถ่ายทอดความรู้ในการจัดการเรียนรู้ได้ดี แต่ควรเพิ่มเทคนิคในการจัดการเรียนรู้บางประการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความคิดเห็นโดยรวมว่ากระบวนการของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67

4. ผลผลิตของหลักสูตร พบว่า ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำลังศึกษาและศิษย์เก่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดหลักสูตร โดยผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการตัดเย็บที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับช่วงเริ่มต้นการเรียน มีความคิดเห็นโดยรวมว่าผลผลิตของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69

อภิปรายผล

1. บริบทของหลักสูตร มีจุดประสงค์หลักสูตรที่มุ่งพัฒนาทักษะที่นำไปใช้ได้จริงและเน้นการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ทั้งนี้ทางศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว ได้ทำการสำรวจความต้องการของผู้เรียนและชุมชน จึงทำให้เกิดหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บนี้ขึ้นมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Neang Sophana (2018) เรื่อง การประเมินหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีวศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2012) วิทยาลัยกำปงเมอเตียล ราชอาณาจักรกัมพูชา ที่มีจุดประสงค์ชัดเจนในการมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อเตรียมพร้อมนักเรียนสำหรับตลาดแรงงาน และจุดประสงค์ของหลักสูตรยังเน้นการใช้และปฏิบัติจริงกับผ้าลาว ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมลาว บุคลากรกับวัสดุในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะผ้าลาวที่ทอด้วยมือจากหมู่บ้านละหาน้ำ เมืองสองคอน แขวงสะหวันนะเขต และผ้าลาวลายต่าง ๆ ที่ผลิตในท้องถิ่น มีความส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน และเสริมสร้างความพร้อมในการทำงาน ทั้งด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติที่เหมาะสม โครงสร้างหลักสูตรครอบคลุมวิชาหลักและวิชาเสริมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมของแต่ละศาสนาที่ผู้เรียนนับถือ เพื่อนำมาปรับใช้และประยุกต์ในการดำเนินชีวิต แต่ควรปรับเวลาเรียนและเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เพื่อลดความเหนื่อยล้าและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรออกแบบให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงาน โดยมีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ที่หลากหลาย หลักสูตรนี้พัฒนาตามยุทธศาสตร์ของศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว โดยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย โดยมีความสอดคล้องกับนโยบายของอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ซึ่งผ่านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและการสำรวจตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยเน้นการสร้างทักษะเพื่อให้พึ่งพาตนเอง การปรับปรุงเนื้อหา การพัฒนาครูผู้สอน และการเพิ่มโอกาสในการฝึกปฏิบัติให้ตอบสนองต่อตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังมีแผนการขยายการให้บริการเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการฝึกอบรมในชุมชนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ นารี อุไรรักษ์ (2562, หน้า 206–207) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ที่เน้นการออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความต้องการของชุมชนและผู้เรียน และเนื่องจากหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐาน มีการออกแบบหลักสูตรตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ครั้งที่ 9 ของกระทรวงแผนงานและการลงทุน โดยรัฐบาลพยายามพัฒนากำลังฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพ พัฒนาคนให้มีความรู้ และความสามารถในหลาย ๆ วิชาชีพโดยปรับปรุงหลักสูตรและสร้างโอกาสให้เข้าเรียนอาชีวศึกษา การตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ สร้างกำลังแรงงานให้มีฝีมือมีระเบียบวินัย ชยันและอดทน พัฒนาผู้ประกอบการ สร้างวิชาการและผู้ที่ชำนาญงาน สร้างความเข้มแข็งให้แก่พนักงานในองค์กรของรัฐบาล วิสาหกิจ และผู้ประกอบการ และยกระดับความสามารถในการแข่งขันกับภาคพื้นและสากล (กระทรวงแผนงานและการลงทุน, 2021, หน้า 11–14) ซึ่งทางศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว ได้ตอบสนองต่อนโยบายที่ได้วางไว้และประยุกต์ใช้ในหลักสูตร แม้ว่าบริบทของหลักสูตรจะมีความเหมาะสม แต่ยังมีข้อจำกัดสำหรับการจัดสรรเวลาเรียนและเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับผู้เรียนบางกลุ่ม เพราะระดับการศึกษา ความรู้ของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ในระยะยาว ควรปรับเวลาเรียนและเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนที่หลากหลาย เพื่อจะช่วยเหลือลดความเหนื่อยล้าให้แก่ผู้เรียน และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ รุจิราพร งามศิริ และคณะ (2565, หน้า 498–517) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ที่เน้นว่าการจัดเวลาเรียนอย่างยืดหยุ่นและการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความสำเร็จในการเรียนรู้ต่อไป

2. ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ผู้เรียนที่เข้ามาเรียนในศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาวจะมาจากพื้นฐานที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าส่วนใหญ่มาจากในชุมชนที่ห่างไกลความเจริญ เป็นคนจากชนเผ่าต่าง ๆ ในแขวงต่าง ๆ ทั่วประเทศลาว ซึ่งขาดโอกาสทางการศึกษา พ่อแม่ขาดทุนทรัพย์ในการสนับสนุนด้านการศึกษา แต่ผู้เรียนมีความตั้งใจเรียนสูง ซึ่งเป็นจุดแข็งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahmad Bashri and others (2020, pp. 1247–1251) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษาด้านชีววิทยาโดยใช้รูปแบบ CIPP Model ที่ว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนมีคุณภาพ เข้าใจบทเรียนดี มีความกระตือรือร้นและมีความตั้งใจในการเรียน และด้านของครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยส่งเสริมคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ โดย สอดคล้องกับงานวิจัยของ

ประภัสสร สมสถาน และปาริชาติ บัวเจริญ (2566, หน้า 97–112) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่ 1) ระบุว่า การพัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะที่ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหลักสูตร อย่างไรก็ตาม พบว่า ปัจจัยด้านสื่อการสอนและอุปกรณ์ยังขาดความสมบูรณ์ เช่น การขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัยและเพียงพอสำหรับผู้เรียน รวมทั้งผลกระทบจากภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในลาว ทำให้ขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดหาสื่อการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการตัดเย็บ ทำให้ลดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น การวางแผนการใช้งบประมาณอย่างรอบคอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรัชญา ถนอมเวช (2563, หน้า 12–19) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมงานพิมพ์หนังสือราชการภายในของครู โดยใช้รูปแบบ CIPP Model มีการตรวจสอบทรัพยากรที่จะเป็นต่อการอบรม และพบว่า ในการเลือกใช้อุปกรณ์ที่ยืดหยุ่นและต้นทุนต่ำจะช่วยลดผลกระทบจากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ และยังคงคุณภาพในการใช้ในการจัดการเรียนรู้

3. กระบวนการของหลักสูตร มีการออกแบบของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลที่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน ความเหมาะสมของเนื้อหาและการตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนาทักษะวิชาชีพ โดยครอบคลุมการพัฒนาทั้งพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ทักษะพิสัย (psychomotor domain) และจิตพิสัย (affective domain) ทั้งนี้เพราะว่าเพื่อสร้างการจัดการเรียนรู้ที่ครบถ้วนในทุกมิติ ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย เช่น การจัดการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการประเมินผลระหว่างเรียนและการติดตามผู้เรียนแบบใกล้ชิด ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล มัลลิกาวงศ์ (2562, หน้า 47–70) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม จังหวัดเชียงราย ได้ระบุว่ากระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละคนจะช่วยสร้างผลลัพธ์ที่มีต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรัชญา ถนอมเวช (2563, หน้า 12–19) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมงานพิมพ์หนังสือราชการภายในของครู โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ในการจัดการเรียนรู้ เน้นความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนตามความต้องการของผู้เรียน มีการสอนแบบผสมผสานทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้สามารถฝึกฝน ใช้ทักษะเทคนิคใหม่ ๆ มีการวัดผลระหว่างการอบรมและเก็บข้อมูลปัญหาเพื่อนำมาปรับปรุง แต่อย่างไรก็ตาม ยังขาดระบบการประเมินผลที่เป็นลายลักษณ์ หรือการนำใช้เครื่องมือประเมินผลที่หลากหลาย ที่จะทำให้องค์กรติดตามพัฒนาการของผู้เรียนในระยะยาว และการพัฒนาระบบประเมินที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางบริหารการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอนในช่วงแรก ตั้งแต่ที่ได้ดำเนินการเปิดการเรียนการสอน ในปัจจุบันทางเจ้าหน้าที่ได้รับการพัฒนาและยกระดับความรู้ในด้านเหล่านี้ ทำให้มีการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลดีขึ้นกว่าเดิม ตามลำดับ

4. ผลผลิตของหลักสูตร ผู้เรียนและศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปีฟอร์ลาว สามารถพัฒนาทักษะการตัดเย็บได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพได้จริง สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของหลักสูตรในการสร้างศักยภาพทางอาชีพให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนและศิษย์เก่าได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง สามารถหารายได้ให้กับตัวเอง และมีคุณลักษณะผู้เรียนที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องต่องานวิจัยของ เจษฎา จันทร์เปล่ง (2562, หน้า 122–123) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม โดยใช้รูปแบบซีบี (CIPPI Model) ได้นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานมีความภาคภูมิใจในสาขาวิชาหรือวิชาชีพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารี อุไรรักษ์ (2562, หน้า 206–207) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน นอกจากนั้นหลักสูตรได้สะท้อนถึงการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือสามารถเริ่มต้นประกอบอาชีพ ความสำเร็จนี้แสดงถึงศักยภาพของหลักสูตรในการสร้างความยั่งยืนทางด้านอาชีพซึ่งสอดคล้องกับ 5 หลักมูลการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา (2013, หน้า 1–35) โดยเฉพาะแรงงานศึกษา เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ มีการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขมีความรู้วิชาเฉพาะวิชาชีพพื้นฐาน นำใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นอาชีพมาจากเชื้อสายของครอบครัวหรือท้องถิ่น มีทักษะและประสบการณ์ในการ

ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจและความสามารถของตนเอง มีทักษะในการสื่อสาร ทักษะในการทำงาน การจัดการ การแก้ปัญหาทำงานเป็นทีม มีหัวคิดสร้างสรรค์ในการนำใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เข้าสู่แรงงานเพื่อพัฒนาอาชีพ และปรับปรุงคุณภาพชีวิต มีคุณสมบัติ ทักษะและค่านิยมที่ดีต่อการออกแรงงาน มีความขยัน ประหยัดและประกอบอาชีพที่สุจริต และรู้จักทำการผลิต นำใช้ และปกป้องรักษาผลผลิตที่ได้จากการประกอบอาชีพหรือออกแรงงาน เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. การประยุกต์และนำใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) โดยครอบคลุมทั้งบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ช่วยให้เกิดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร โดยเฉพาะการเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายของหลักสูตร การจัดการทรัพยากร การจัดการเรียนรู้ และผลลัพธ์ที่ได้จากหลักสูตร ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการประเมินหลักสูตรอื่น ๆ ได้
2. ความสำคัญในการออกแบบหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน ในการประเมินบริบท พบว่า หลักสูตรมีจุดเด่นที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน ทั้งด้านโครงสร้าง เนื้อหาวิชาและทักษะต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาได้จริง แต่ควรมีการปรับปรุงด้านความยืดหยุ่นของเนื้อหาบางส่วนและเวลาเรียนต้องให้ความสำคัญ
3. การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แม้มีข้อจำกัดอยู่ อุปกรณ์บางส่วนยังขาดแคลน แต่การจัดการทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า และงบประมาณที่มีอยู่สามารถจัดการได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจเงินเฟ้อ ครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญและตั้งใจพัฒนาตนเอง ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาทักษะ ทำให้สะท้อนเห็นถึงความสำคัญของทุกฝ่าย
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมและยืดหยุ่น ทั้งด้านความรู้ ทักษะการปฏิบัติและการพัฒนาทัศนคติซึ่งช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน แม้ยังขาดการประเมินผลที่เป็นลายลักษณ์ แต่การยืดหยุ่นของการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวตามความสามารถของแต่ละบุคคล
5. ผลผลิตของหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนและศิษย์เก่าสามารถพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะเฉพาะด้านและคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และการทำงานเป็นทีม

สรุป

จากการประเมินหลักสูตรวิชาชีพตัดเย็บพื้นฐาน ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพปอร์ลาว แขวงสะหวันนะเขต โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากในทุกด้าน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. บริบท (Content) หลักสูตรนี้มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาทักษะวิชาชีพสำหรับผู้เรียนเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน เนื้อหาหลักสูตรได้มีการบูรณาการกับทรัพยากรท้องถิ่น เช่น การใช้ผ้าลาวที่ทอในชุมชน ส่งเสริมเศรษฐกิจและรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม แต่ยังมีความท้าทายในการทำให้หลักสูตรมีการยืดหยุ่นมากขึ้นเพื่อรองรับความหลากหลายของผู้เรียน โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีพื้นฐานหรือระดับการศึกษาแตกต่างกัน
2. ปัจจัยนำเข้า (Input) การจัดเตรียมทรัพยากรทั้งด้านบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์การสอนมีคุณภาพในระดับที่เหมาะสม ครูผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในการตัดเย็บและมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีแรงจูงใจในการเรียนรู้และตั้งใจที่นำทักษะที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ยังพบข้อจำกัดในด้านสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์ยังไม่ทันสมัย เช่น การขาดเครื่องจักรเย็บผ้ารุ่นใหม่หรืออุปกรณ์ที่สามารถรองรับการพัฒนาทักษะในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ การขาดทรัพยากรบางประการ เช่น สื่อการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัล ซึ่งทำให้ผลการเรียนบางส่วนไม่ครอบคลุม
3. กระบวนการ (Process) หลักสูตรเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการฝึกปฏิบัติจริง โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสนในการลงมือทำงานในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับการทำงานจริง การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็น คิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการเรียนรู้อาเซียนด้านพุทธศิลป์ ทักษะพิสัยและจิตพิสัยเข้าไว้ด้วยกัน ถึงแม้ว่าการจัดการเรียนรู้อาจเป็นจุดแข็ง แต่ยังคงควรปรับปรุงในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ควรมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมกับวิชาชีพ รวมทั้งการมีเกณฑ์ประเมินที่เป็นลายลักษณ์อักษร

4. ผลผลิต (Product) ผลที่ได้จากการเรียนรู้จากหลักสูตรแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง โดยบางส่วนสามารถเริ่มต้นธุรกิจขนาดเล็กในครอบครัวหรือเข้าทำงานในร้านที่ตัดเย็บเสื้อผ้าในชุมชน ซึ่งแสดงถึงศักยภาพของหลักสูตรในการสร้างทักษะอาชีพที่ยั่งยืน อย่างไรก็ตามยังมีข้อเสนอให้เพิ่มการติดตามและสนับสนุนผู้เรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพิ่มเติม หรือการสนับสนุนด้านการตลาดสำหรับผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ควรพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานในพื้นที่ให้มากขึ้น เช่น การเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับออกแบบแฟชั่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอในท้องถิ่น หรือการบูรณาการความรู้ด้านธุรกิจควบคู่ ได้แก่ การตลาดออนไลน์ การตั้งราคาขายและการจัดการธุรกิจขนาดเล็ก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปสร้างอาชีพและมีรายได้ที่ยั่งยืน

1.2 การพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรในศูนย์ฝึกอบรม ควรจัดโครงการอบรมพัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการพัฒนาทักษะการสอน การนำใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเรียนรู้วิธีการสอนออนไลน์ สำหรับผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล สามารถเรียนได้อยู่ในห้องเรียนเสมือนจริง หรือการใช้แอปพลิเคชันในการออกแบบสิ่งทอ เป็นต้น

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมและสื่ออุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ควรลงทุนในเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น จักรเย็บผ้าอัตโนมัติ เครื่องมือตรวจสอบคุณภาพงานตัดเย็บ รวมทั้งควรจัดหาสถานที่เรียนรู้สะอาด ปลอดภัย อากาศถ่ายเทสะดวกและมีแสงสว่างเพียงพอ พร้อมจัดพื้นที่สำหรับกิจกรรมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน

1.4 การประเมินผลอย่างเป็นระบบ ควรพัฒนาเครื่องมือวัดผลที่ครอบคลุมและเหมาะสม เช่น แบบทดสอบทักษะการตัดเย็บ การวิเคราะห์ผลงาน และแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การขยายขอบเขตการวิจัย ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพอื่นในวงเดียวกันหรือแขนงอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกัน เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของหลักสูตรในบริบทที่แตกต่างกัน จะสามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหลักสูตรในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย

2.2 การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับผลลัพธ์ระยะยาวของหลักสูตร เช่น การติดตามชีวิตของศิษย์เก่าหลังจากการสำเร็จการอบรม โดยวิเคราะห์ความยั่งยืนในอาชีพ รายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และบทบาทในชุมชน

2.3 การประเมินในหลักสูตรใหม่ ควรใช้การประเมินรูปแบบที่ทันสมัยต่อการพัฒนา เช่น CIPPIEST เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา. (2013). *เอกสาร 3 ลักษณะและ 5 หลักมูลการศึกษาของลาว*. นครหลวงเวียงจันทน์:

กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สปป.ลาว.

กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา. (2015). *วิสัยทัศน์ถึงปี 2030 ยุทธศาสตร์ถึงปี 2025 และแผนพัฒนาแผนงานการศึกษาและกีฬาปีครั้งที่ 7: 2016–2020*. นครหลวงเวียงจันทน์:กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สปป.ลาว.

กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา. (2016). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แห่งชาติ รอดปี 2025*. นครหลวงเวียงจันทน์: กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สปป.ลาว.

กระทรวงแผนงานและการลงทุน. (2021). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติ 5 ปี ครั้งที่ IX (2021–2025)*. นครหลวงเวียงจันทน์: กระทรวงแผนงานและการลงทุน สปป.ลาว.

จันสูก มະນີวัน. (2566). *การประเมินรายวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับ 2 วิชา: วัดกำลังไฟฟ้าตามรูปแบบของโรเบิร์ต แฮมมอนด์*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เวียงจันทน์: มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว.

- เจษฎา จันท์เปล่ง. (2562). การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นารี อุไรรักษ์. (2562). การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรีธธา ถนอมเวช. (2563). การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมงานพิมพ์หนังสือราชการภายในของครู โดยใช้รูปแบบ CIPP. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 19(2), 12–19.
- ประภัสสร สมสถาน และปาริชาติ บัวเจริญ. (2566). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model (ระยะที่ 1). *วารสารบัณฑิตมหาจุฬาลงกรณ*, 10(4), 97–114.
- พรพิมล มัลลิกาวงศ์. (2562). การประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิจิตรา ธงพานิช. (2565). การพัฒนาหลักสูตร. นครพนม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.
- พิทักษ์ บุญศิริ. (2554). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มารุต พัฒนาผล. (2558). การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- รุจิราพร รามศิริ และคณะ. (2564). การประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 13(2), 498–517.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564). การพัฒนาหลักสูตร. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วรรณฉัตร เทวบุญย์. (ม.ป.ป). *ผ้าทอพื้นเมืองลาว : ศิลปะแห่งชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สภาแห่งชาติ. (2019). *กฎหมายว่าด้วยอาชีวศึกษา*. นครหลวงเวียงจันทน์: กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สปป.ลาว.
- สุกสัน ไชยะวง. (2015). การประเมินหลักสูตรต่อเนื่องปริญญาศึกษาศาสตร์ ครุภาษาอังกฤษคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ โดยใช้ CIPP Model. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เวียงจันทน์: มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2555). การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีและการปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Ahmad Bashri, & others. (2020). CIPP Model for Curriculum Evaluation of Biology Education. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 491, 1247–1251.
- Neang Sophana. (2018). An Evaluation of high school curriculum for vocational education pf Kampong Chheuteal High-school, Cambodia (Revised 2012). *Journal of Education*, 29(1), 158–174.